

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző: J. E.

Cím: *Uj portálék díszítik a főváros utcáit*

Forrás: *Pesti Hírlap*

Bn
(Hely)

1924. 7. 6.
(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Olda)

Osztályozás

Tárgy

725.092.1

Hely

Idő

"1924"

Személy

Uj portálék díszítik a főváros utcáit.

Berlin és Bécs után Budapest vezet a portálé-építésben. — A drága, nemes anyagok helyett a fabetétek és faburkolatok divatosak. — Uj üzleti kapufélfá-stílus hódít. — A hatóságai kezze alatt a portálé ipar fejlődését.

Az utóbbi évek sok változást hoztak a magyar főváros külsejében is és mindinkább feltűnik, hogy a magyar élet általános lerongyolódása közben új színt, új érdekességet nyert arculatára a budapesti utca. Hova-tovább majdnem minden régibb, elkopott vagy megrongálódott üzleti kapufélfá helyébe új portálét állítottak az üzletek tulajdonosai. Valóságos portálé-építési láz harapózott el a budapesti kereskedők között s lassanként a belső városrészek üzleteinek bejáratai, kirakatai mind új köntösbe öltöznek.

A sok új portálé építése közben egészen új portálé-stílus hódít a fővárosban, amelynek érvényesülését a háboru utáni esztendőek segítették elő. Körülbelül ötven éve készítenek ugyanis Budapesten üzleti portálékat, amelyeknek mai formája külföldről került hozzánk. A mostaniakhoz szerkezetileg hasonló portálékat azonban csak huszonöt éve építenek, a legújabb, modern típus pedig körülbelül 1910 óta szerepel és hódít a magyar fővárosban. A háborus esztendőek a magyar portálé-ipart szűntetlenségre kényszerítették, az utóbbi években azonban hatalmas lendülettel indult fejlődésnek.

Az árak felszökése rászoktatta ugyanis a közönséget arra, hogy előbb a kirakathoz aprólékosan tanulmányozza az árviszonyokat s így az általánossá vált kirakatszemplés a kiállított áruk keretének fontosságát kiemelte.

A kereskedők e körülmény mellett azt is megfigyelték, hogy az új, díszesebb keretekben bemutatkozó üzletek felé több bizalommal és érdeklődéssel fordult a közönség, mert arról a kereskedőről, aki külsőségeken is áldozott az üzletére, föltételezték a vevők, hogy az áruk beszerzése és forgalomba ho-

zása tekintetében inkább megbecsüli a vevőkörét. A háboru óta a kereskedelmi világ a polgári keresetnél s hasznánál jóval nagyobb jóvedelemre s nyereségre tett szert s megengedhette magának a különben jobbra megrongálódott régi portálék megújításának fényűzését, ami üzlete forgalmát segítette elő.

A változott viszonyok folytán azonban a gazdasági helyzet kényszere a portálék stílusát is megváltoztatta s míg eredetileg

az anyag drágasága miatt hozták forgalomba az újtipusú portálékat,

most már valósággal divattá vált az új anyagrendszert portálék modern, németországi stílusa is.

A portálé-anyag ugyanis a háboru után oly rendkívül módon megrágult, hogy más, jóval olcsóbb anyagokkal kellett helyettesíteni. Különösen a korábban használt nemesebb portálé-anyagok árai nehezítették meg e fejlődő ipar helyzetét.

A megrágult nemes anyagokat főleg fa- anyaggal pótolták,

különösen a csiszolt üveg- és tükördíszítést váltotta fel a jóval olcsóbb fadíszítés, mert a faanyag legfőbbféle anyaghelyettesítés alkalmas.

A tükörüveg-cégtáblák egyre-másra tűnnek el és helyükbe a fabetétek cégtáblák kerülnek, amelyek készítése magyar portálé-ipari szabadalom. A kereskedők eleinte azt hitték, hogy a fabetétes cégtábla új divat, pedig csak az a körülmény hozta forgalomba, hogy a tükörüveg négyzetmétere ötven aranykorona. A fabetét bizony jóval kevesebbe kerül s tetszetősége is megkedveltette annyira, hogy a fővárosi címfestőipar majdnem egészen tönkrement.

A pesti kereskedők áldozatkészsége nagyot lendített a magyar portálé-iparon, ugyannyira, hogy

Berlin és Bécs után Budapest dicsekszik a legtöbb új portáléval.

E három európai város kereskedői ismerték fel leginkább a díszes, feltűnő portálé jelentőségét, rájöttek arra, hogy mivel a garasait számlálni kénytelen vevőbe beleidegződött a kirakatnézés szokása, a csalogató és bizalomgerjesztő fényűzéssel épített kirakat és kapufélfá hezsa az egyre több vevőt.

A németek portálé-luxusa az új stílust is sikerrel vitte, amely méreteiben és alakban egyaránt megváltoztatta az üzleti portálét. Újabbban a német városok üzleti portáléinak mintájára nálunk is egész magasan helyezik el a cím-táblát. Az új cégtábla nagy és feltűnő s a méretei is jóval nagyobbak.

Az új cégtábla majdnem akkora, mint a kirakati,

de legalább is fele a kirakati magasságának. Ennek az új méret- és alakrendszernek két előnye is van. Egyrészt kevesebb árut kell a kirakathoz helyezni — a kereskedő ma a különben is kevés árujának kirakathoz való rongálódását kevesebbé bírja — másrészt jobban látható a zsufolás nélkül feltűnőbben elhelyezett áru. A nagy cégtábla így az utca másik oldaláról is feltűnik, jól látható, közelről pedig a kirakati szemlélhetőbb.

Bár fémdíszítésű új portálék is akadnak, főleg a fabetétes cégtáblák és faanyagból készített portálék szaporodnak.

Újabbban egész házak kerülnek díszes faburkolásba,

annyi az új, modern, német stílusú faportálé. Ezek a portálék jobbra a műbutor kivitelével vetekednek, mert az igények is alaposan fejlődtek s minden kereskedő eredetibb és külön kirakatburkolást óhajt a szomszédjájánál.

Az új portálék száma egyre nő, különösen a Belvárosban és a körutakon.

Üzletek, kisebb új bankok, büffek öltöznek új köntösbe, mind több és több új portálé díszíti a főváros utcáit, pedig

a főváros bürokratikus eljárásai nagyon gátolják a portálék szaporodását.

A főváros építési ügyosztályának paragrafus-felmondói ugyanis a teligyomor bölcsességével szemlélik a helyzetet s roppant kényesen vigyáznak a városépítés elméletének épségbentartására. Bizonyára minden művelt és fejlett izlésű ember örömmel veszi, hogy bántó, riktó stílus-zavarok ne keletkezzenek, de a mai gazdasági viszonyok mellett még sem lehet minden üzlet portáléját szigorúan a ház és a környezet stílusához szabni. Gondoljanak csak arra, hogy *Budapest nagy utcái és utai tele vannak stílusatlan, szörnyű külsejű házakkal* -- mit ronthat ezek arculatán bármily stílusú portálé?

A portálé-készítést mégis szigorubban ellenőrzik városszépítési szempontból, mint a ház-építést!

Bizony a terveken sokszor és sokat kell változtatni s emiatt *hónapokba kerül*, míg a munka megkezdésére megadják az engedélyt. A sokféle melléklettel fölszerelt kérvényt jobbára többször visszaadják és az építési engedélyek hatósági huzavonája bizony sok pör és kár okozójává és a portálék szaporodásának gátjává válik. *Sok portálé-építkezés maradt abban s a portálé-ipar fejlődésének lendülése is csendesebb üteművé lankadt*, pedig a fővárosi ember szívesen veszi az utcák ilyen díszítését is.

T. E.